

PROPORTULLA

Informative Cultural de Maratxi, num. 65

n o v e m b r e d e 1 9 8 7

Mots Avenguts

A UN FORAVILA

Jo voldria contestar
a part de sa Comissió
a aquest bon glosador
que firma "un Foravilà"
i trob que hauré d'actuar
amb molta d'educació
que si diu ver aquest senyor
llegir gloses oi li fa
segur que vomitarà
en llegir aquest pregó.

Diu que sa Comissió
no fa més que agraviar
però si sap de què va
es tema de sa lliçó
segur podrà comprovar
que molts de pics té raó.

I jo vos dic bon senyor
a mi també oi me fa
que un com vós bon cristià
amb nom fals volgueu firmar
ja demostra ser un traïdor
perdonau s'expressió
és per tenir bon rimar
i vos dic per acabar
altres articles hi ha
també pas de llegir-ho.

Ses cançons les feis garrides
amb lo poc que heu publicat
i vós mateix heu demostrat
que vos agrada dir mentides
o sou d'aquests que fan crides
i prediquen sa bondat
i dedins duen més maldat
que ses mules somerines.

Si feim blanques ses farines
i no vol tovar es llevat
si deixarem foc colgat
o 'gafarem altres mides
i no te tir més serpentines
ja vas ben enramellat.

Sa glosa si no té conya
no val la pena llegir
i és que no mos pot sofrir.
és que no sap distingir
si és codony o codonya
si és llaç o si és monya
si és "cutxilla" o bisturí
i quan d'allí ha de venir
ni sap si el treu o l'enfonya.

Pegau si voleu pegar
donau garrot o llendera
tenim fura i sendera
tenim cussa i tenim ca
que és molt mal d'associar
mai 'caba sa mosseguera
i si arruixau per sa vorera
es qui manco s'ho espera
a dins es filat caurà.

Tenim metres de llapissera
que esperen poder entrar
i per aquests que oi les fa
medicines de primera
un mànec llarg de cuera
per si ho vol vomitar
i sal de fruites també hi ha
per si ho vol fer per darrera.

RAFEL ROIG

A UN FORAVILA

Sa Comissió Portolana
contesta volem tornar
a un que és foravilà
que viu per sa part forana
tu dius que ronya em cercada
però tu hauràs de gratar
perquè et contagiarà
un virus dolent que hi ha
Sida o Pesta Africana
i fins sa mala setmana
també et contagiarà.

M'assembles un poc inflat
glosador foravilà
tan m'és si ets capellà
com metge o advocat
però m'assembla estimat
que t'hauràs equivocacat
amb s'aigo que vols nedar
perquè me pareix germà
que sa corrent t'endurà
es moment manco pensat
tan prest com t'hauràs tirat
una ona t'engolirà.

Si en salut te vols curar
encara hi ets a temps
però no t'enredis gens
que es temporal s'inflarà
darrere tu tens un ca
d'aquells maleits i potents
i si te clava ses dents
te podries gangrenar;
Jo no m'agrada enganar
i manco eri ets externs
aquests casos són freqüents
com tu i demés valents
lés tenc bons de torajar

Tu ets d'un poble pagès
sé es nom i es teu llinatge
i puts més que un covo d'alatxa
que fa que està a s'oratge
més de dos mesos o tres.

Noltros som d'envergadura
dins s'assumepte des glosar
per mig hi podem anar
perquè mos sobra cultura
i tu si ets gros d'estatura
és que tens es greix en va
i si ets extern o portolà

com dius que ets foravilà
això no en té mesura
pas pena a la sepultura
com t'hi podran col·locar.

Sa Comissió no vol
sense motiu criticar
i tu mos cerques inflar
un poquet es beiarol
quan sa beia pren es vol
du sa missió de picar
i amb tu se pot topar
i allà on te tocarà
te sortirà un braverol
que per beneit i betzol
d'anada o posta de sol
això no te calmarà
ara ja te deix anar
més no te vull molestar
ja que no't vols declarar
jo te vull classificar
un nom molt guapo que hi ha:
banyeta de caragol.

Fins aquí no diu qui és
aquest tal foravilà
i diu que oi ja li fa
i noltros ni li hem dit res
només engronsam es bres
en es que s'ho sol cercar
i si en lloc de criticar
te n'anaves a escatar
amb un marès com sa mà
en sortir en es Portolà
no duries tant de pès.

Això és aquella plana
que vares encarregar
i com podràs comprovar
no feim sa farina blana
alerta tu a no fer pana
o es motor enferregar
perquè l'hauràs de forçar
i no crec que pugui agontar
es cop sa teva tartana
per mi pes coll dus més llana
que a s'esquena un xot mardà
però de franc la't tondrà
Sa Comissió Portolana.

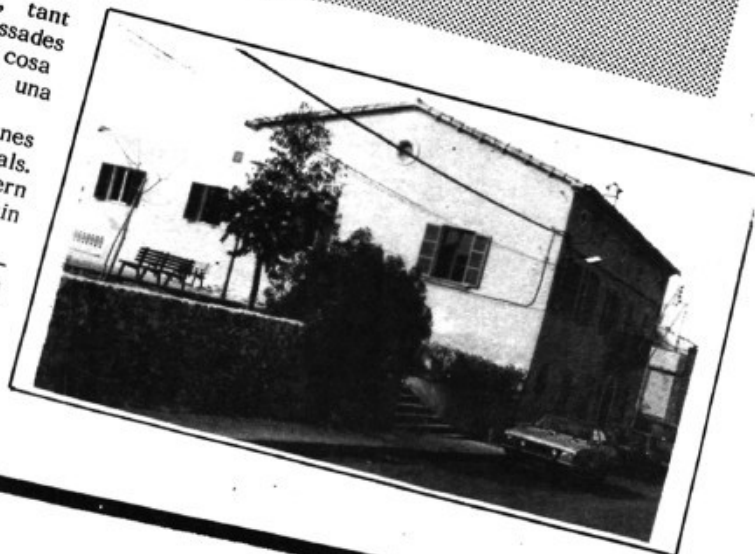
COMISSIO
PORTOLANA
DE GLOSADORS

Avui És Notícia

Des de principis de setembre les actes, tant dels plens com de les comissions de govern, passades per l'ordinador, estan fetes en la nostra llengua, cosa que fa que l'Ajuntament vagi poc a poc cap a una normalització tant en l'ús oral com escrit.

Fa només unes setmanes que han començat unes classes de català dirigides als funcionaris municipals. I fa poc es va proposar a una comissió de govern que els rètols d'entrada al municipi es redactassin en català (ja era hora!).

Per altra part s'ha establert un conveni de col·laboració amb Pòrtula pel qual cada mes hi haurà unes planes d'informació municipal on es donarà compte de les principals activitats fetes i per fer de l'Ajuntament.

Durant el Mes Passat

"Balears Nautica" més aèria que mai i, un any més, sense la presència de la nostra llengua.

Encara no es va decidir la seu de la Vela '92

Les primeres pluges de la tardor

Stephen Hawking va anar a Madrid on donà interessants conferències

Espectacular accident a Eivissa

Un etarra agafat a un centre religiós de Roma

Sa Canova i S'estany des Peix, "protegits"

Gaspar Deià

Sabater, fill adoptiu de

Es va dir molt poc sobre un accident nuclear a Brasil

GAVIM

Quatre de Fresques

Què cobren els regidors?

Per l'assistència a les diferents comissions i pels membres del consistori de Marratxí cobraran les següents quantitats:

Ple ordinari: 5.000 Ptes
Ple extraordinari: 2.000
Comissió de govern ord.: 3.000
Com. de gov. extraord: 2.000
Comissions informatives: 2.000
Dieta del Batle: 1.500
Dieta dels Tinents de batle i regidors: 1.000
Incentius per responsabilitat delegació Batle:
25.000 ptes mensuals
1er tinent de batle: 23.000
2on i 3er tinents de batle: 22.000
4t i 5è tinents de batle: 21.000
Regidors delegats: 19.000
Regidors sense delegació: 5.000

Aquest punt es va aprovar amb els vots a favor d'U.M. i en contra d'A.P. i P.S.O.E.

Contenidors de fems

Per part de l'Ajuntament es col·locaran dos contenidors de fems a la plaça de l'estació del Pont d'Inca.

Punt d'enllumenat públic i neteja de voravies.

A la comissió de govern del 22-IX-87 el cinquè tinent de batle, Sr. Romaguera, demanà la instal·lació d'un punt d'enllumenat públic davant les cases de Son Caulelles. Així com també es tallassin els ullastres que ocupen les voravies des de Pòrtol a Sa Cabaneta. Coses que foren acordades per la comissió de govern.

Confecció de plànols

S'encarregaren uns plànols a una agència de publicitat per col·locar a cada una de les entrades dels nuclis de població del terme.

Creació d'una banda de Música

A proposta del regidor Antoni Montilla, es va aprovar la creació d'una banda de música i d'una escola de música a Marratxí. Per aquest motiu es demanaren unes ajudes econòmiques a la conselleria d'ensenyament i cultura de la Comunitat Autònoma i del Consell Insular; a més de les ajudes d'ordre econòmic també es demanarà material.

Classes de català a l'Ajuntament

Des del passat 24 d'octubre tenen lloc cada dissabte a migdia. Per unes hores el saló de sessions de la casa de la vila esdevé improvisada aula escolar a la qual assisteixen funcionaris municipals, algun regidor i algun espontani desitjós d'aprendre.

Nova junta de l'A.P.A. del "Costa i Llobera"

Durant el passat mes d'octubre s'han fet eleccions a la Directiva de l'Associació de pares del Col·legi "Costa i Llobera". El nou equip és el següent:

Presidenta: Joana Mª Mairata
Vicepresident: Antoni Canyelles
Secretari: Xavier Fortuny
Vicesecretari: Joan Seguí
Tresorera: Liliana DEamicis
Vicetresorera: Justa Sancho
Representants d'Es Figueral: Margalida Bennàsar i Virgínia Polo
R. de Sa Cabaneta: Rosemary Jill Beech i Marian Bruné
R. de Pòrtol: Francesca Juaneda i Miquel Bosch
Vocals: Susan Maclauchlan, Andrea Boyd i Sònia Diezemann

Un nou equip per a una nova etapa de l'A.P.A. del "Costa i Llobera". La intenció d'aquesta nova Junta és aconseguir una participació més gran i un apropament entre els pares i el centre escolar, així com dur a terme distints actes culturals dirigits als pares dels alumnes.

Horari de la biblioteca i nou responsable

La biblioteca pública de Marratxí, per si algú no ho sap, està al centre escolar del "Costa i Llobera" (també n'hi ha una al Col·legi "Blanquerna") i compta amb nou responsable i canvi d'horari.

Els dilluns de 17 a 19 hores, dimecres de 12 a 13 i de 17 a 20 i els divendres de 12 a 13.

El nou responsable, que substitueix a Miquel Coll -que va haver de dimitir per ser incompatible aquesta tasca amb el seu càrrec de regidor- és Gabriel Barceló, mestre del centre escolar, igual que l'anterior.

G. A. T. 725

31 Diciembre, 12 - Tel. 20 46 00 - Palma

INFORMA

OFERTA TARDOR DEL 87

Andorra. Pont del Pilar	10/10/87	preu: 22.800Pts
Gàlícia	5/11/87	preu: 32.800Pts
Andalusia	22/11/87	preu: 34.500Pts
Extremadura i Portugal	15/11/87	preu: 46.900Pts

PONT DE LA IMMACULADA A ANDORRA

Sortida el 5/12/87

Tornada el 8/12/87

PREU : 26.700 Pts

CAP DE SETMANA A MENORCA

Sortida el 17/10/87

Tornada el 19/10/87

PREU: 14.800 Pts

VIATGE A ITALIA

Sortida el 18/11/87

Tornada el 29/11/87

PREU: 71.300 Pts

Exposició de Teresa Matas

Des del 16 d'octubre fins el 31 del mateix mes, Teresa Matas ha tengut una exposició de les seves obres a la Sala d'exposicions de l'obra cultural de la CAixa de Pensions de Palma.

Aquesta és la primera vegada que Teresa Matas exposa en solitari a la Ciutat de Mallorca.

Puja l'aigua

Amb els vots favorables d'Unió Mallorquina, l'Ajuntament va aprovar una nova pujada d'aigua a Porròl, Sa Cabaneta i Es Figuerat. El percentatge d'augment és d'un 2'3%, cosa que vol dir que el m3 d'aigua costarà ara 53'76 ptes, la quota de servei de vivendes 344'55 ptes mensuals i la dels bars i similars 551'40 ptes/mes.

Varen votar en contra d'aquest augment els regidors del PSOE, dient que en quatre anys l'aigua havia pujat un 60%, que representa un augment anual del 15%. El representant d'AP s'absté de votar.

MIQUEL BOSCH I AUBA

//////////

GRIN'S

Cafeteria

AVGDA. DE SANTA MARGALIDA, 11

CA'N PICAFORT

Es Pont d'Inca

Com ja vos vàrem anunciar el pes passat, hem celebrat les festes del Patró.

Recordareu que es varen inaugurar amb un taller de teresetes per als al.lots el dissabte 3 d'octubre. Aquesta activitat và esser molt concorreguda i els nins gaudiren d'emmotllar la pasta de paper i fer amb ella els ninots més graciosos que he vist mai.

El mateix vespre l'Orquestrina d'Algaida intentà posar sarau a les totes, però només ho aconseguí la darrera mitja hora. El fet que la gent no s'animàs lo suficient fou que l'Orquestrina començà a sonar a les 21, hora en què la gent encara està dins ca seva acabant de sopar o mudant-se per anar a festa. De totes formes el fet de què sonàs tan prest va esser per acord dels organitzadors dels actes. Això s'ha de tenir en compte per altres anys.

Com que la música ens deixà a les 23 h., la gent estava tan desvetlada i amb tanta ballera que un parell de veïnats anàrem a cercar les guitarres i llauts, i llavors de bon de veres que va començar la festa: danses, boleros, valsos, tot va sonar en aquella petitíssima orquestra improvisada en cinc minuts. Tothom va disfrutar de debò, fins i tot es va decidir que l'any que ve no hi faria falta orquestra, sinó que entre tots els veïnats prepararien la revetla.

Diumenge dia 4 d'octubre, de bon dematí, un parell de dones es posaren a fer els bunyols. Es lamentable que de cada any minvi el nombre de bunyoleres, és a dir, tothom en vol menjar però ningú els vol cuire. A les 19'30 del capvespre s'acabà la cuita i de pressa i corrensos nos vàrem enllestir per anar a festa.

Acabada la celebració de la missa en homenatge al Patró i acompanyats per la bona música d'Aires Sollerics, es comença ja a sentir l'oloreta de bunyols, però una arruixada que no esperàvem va intentar esvortar la bauxa, tan de bo que només va durar cinc minuts i els més valents i els qui tengueren ganes de menjar i ballar ho pogueren fer fins a mitja nit.

Els bunyols foren bonfssims. N'hi va haver per a tothom ben a bastament i encara en quedaren. Durant la vetlada N'Antònia "Llubinera" fou sorpresa amb una placa que deia així: "A N'Antònia Llubinera, bunyolera major d'Es Pont d'Inca, Festes d'Es Patró 1987".

Ball de bot

Des del passat dijous 8 d'octubre en el local destinat a activitats culturals de la parròquia, Pau Salvà, un jove de Ciutat, dona classes de ball de bot.

Va esser una sorpresa per a mi veure tanta gent en aquesta activitat, ja que normalment, en aquest poble costa molt arrabassar la gent de dins ca seva. Es donarà en principi una hora setmanal i el preu per mes serà de 500 ptes, un regal! per poder fer una bona ballada a la nostra plaça.

El que sí manca, com sempre, són balladors, és a dir els "mascles" que com sempre en aquestes activitats fan sempre anques enrera.

Ja ho sabeu, els qui vulguin ballar, a les 21 h. cada dijous al local "d'es campanar".

MARITA LLADO

ENS
PREOCUPA
LA TEVA
SEGURETAT

T'ENSENYAM
A
CONDUIR

AUTO ESCOLA

KALET

C/ Mare de Deu de Montserrat, 30

C/ Pérez Galdós 9

Es Rafal - Tel. 27 39 97

Tel. 46 77 04

PALMA DE MALLORCA

CAMIONS C 1 COTXES B1 B2 MOTOS A1 A2 MOTÓRETS Llicències

Es Pla de Na Tesa

POLEMICA SOBRE
EL CENTRE PER A DROGADICTES

Ultimament el poble d'Es Pla de na Tesa viu una forta tensió motivada perquè es vol fer un centre per a drogadictes en el convent de les monges agustines. Fins ara només eren rumors i tothom opinava sense saber-ne res, però ara s'ha confirmat aquesta intenció i la gent està assustada.

El primer emperò que trobam en aquest assumpte és la manca d'informació: ni l'Ajuntament ni el poble havien estat degudament informats clarament sobre què es pretén fer, ni quan, ni en quina fase de recuperació es troben els drogadictes. Sobre aquest punt d'informació hi ha prevista una reunió convocada per dia 11 de novembre i de la qual en podrem donar notícia el mes que ve. De moment, la gent té presa la decisió d'oposar-se per complet a aquest projecte, cadascú s'ha fet la pròpia teoria, s'han fundat suposicions de tota classe i s'ha arribat a dir desbarats de diverses proporcions.

L'única cosa certa és que els dirigents del PROJECTE HOME, d'ajuda als drogadictes, són els responsables d'aquesta iniciativa i que algunes notes sobre el tema han estat publicades al Full Dominical. El primer pas, després de saber la notícia, va ser fer una reunió d'un grup de veïnats assessorats per l'Ajuntament i recollir signatures de la gent per oposar-se d'una manera formal al funcionament d'aquest centre. Però tot això s'ha fet prèviament a la reunió informativa convocada pel capellà.

Les raons que s'han argumentat contra la ubicació d'aquest centre en Es Pla de na Tesa han estat aquestes, entre d'altres: el poble perdrà la bona imatge que tant li ha costat aconseguir; la droga pot arribar molt fàcilment a mans dels joves i nins; probabilitat de contagi de la SIDA...

De tot aquest conflicte se'n poden extreure algunes reflexions i preguntes molt greus i que afecten tant als qui estan en contra com als que hi vénen a bé. S'ha de pensar que el convent no reuneix les condicions adequades per instal·lar-hi una gent que té unes necessitats higiènico-sanitàries especials i concretes i també que es probable que el local sigui destinat a la reinserció d'ex-drogadictes a la societat, (com es desprèn del full que convoca a la reunió d'informació) i no pròpiament de drogadictes en fases "perilloses" per als altres.

En resum, el poble d'Es Pla de na Tesa no havia demostrat mai com ara la seva capacitat d'imaginació i de rebel·lió. Esperem que a partir d'ara tothom es senti més solidari i valent en altres problemes que ens afecten ben de ple, com és, per exemple, demanar un altre metge o més dies de consulta mèdica, cosa que és necessària des de fa molt de temps i que ningú reclama, ni ningú ho considera tan greu ni tan alarmant.

JOANA Mª MATAS

Els articles
publicats a Pòrtula
expressen únicament
l'opinió de llurs autors

LLOCS DE VENDA D'AQUESTA REVISTA

Pòrtol

- CAFE CA'N JAUME
- PAPERERIA CONXIN
- AUTOSERVICI CA'N CROSTA

Sa Cabaneta

- PAPERERIA SA CABANETA
- CAFE CA'N CARRIO
- CAFE NOU
- BAR LA UNION

Es Pla de na Tesa

- AUTOSERVICI MATAS

Es Pont d'Inca

- PAPERERIA FRANCIS

- BENZINERA. Estació de Servici Marratxí

Sa Cabaneta

SA CABANETA TE POR

Durant els passats mesos de setembre i octubre la intranquil·litat ha arribat al poble de Sa Cabaneta de mà dels amics de les coses externes.

Els lladres visitaren els domicilis de vâries famlïes particulars en diferents dies i hores, duent-se'n totes les coses de valor que varen trobar. El darrer del qual tenim notficia en el moment de redactar aquestes retxes és el conegut supermercat de Ca Na Puig, del carrer Jaume I.

La cosa certa és que aquest motiu poques són les dones que quan deixen les seves cases per anar a treballar o sortir a comprar, no ho facin sense la por que quan tornin es trobin que els amics d'allò que no és seu. Aquesta por s'incrementa així com arriben les darreres hores del dia, diuen si han vist cotxes sospitosos, si hi ha homes que vigilen determinades cases a diferents hores..

Tot això crea un cert malestar entre els veïnats al qual contribueixen les notficies del descobriment d'aplecs de droga i de la detenció de traficants dins el mateix municipi.

Qui més qui manco comenta què fan les autoritats sobre tot això, en un terme municipal com el nostre de 50'36 Km2, molts d'ells encara despoblats, però on el total d'habitants censats sobrepasa els 10.000.

Com és possible que hi hagi tan poca vigilància? Sabem que en el "puesto" d'Es Pont d'Inca no passen de 10 els agents destacats allà; la policia municipal compta amb 10 agents, amb l'aggravant que un d'ells està dedicat a la inspecció d'obres, com si sobràs per a les tasques de seguretat i tràfic que els corresponen. Al mateix temps es nota una desconexió entre els dos grups d'agents de l'ordre.

Creim que són pocs agents per a un terme municipal tan extens, disseminat i amb un nombre d'habitants bastant elevat i en progressiu augment. Els veïnats necessiten sentir-se més protegits ja que l'augment d'habitants que hi ha hagut fins ara és degut a la tranquil·litat i a les facilitats de comunicació que fins ara havfem fruit, però que pareix que està a punt d'anar-se'n a fer osques ni ho hi posen remei.

JOAN PIZA i OLIVER

Excursions

ELS TOSSALS (1115 m.)

Aquesta excursió la començam a la Font d'es Noguer. Aquesta font està a uns 50 m. més avall de l'entrada de l'embassament de Cúber, a la carretera de Sòller a Lluc. Agafarem vorera de la s'quia que du l'aigua del Gorg Blau a Cúber. El recorregut d'aquest caminai a ran de s'quia té una visió molt alegre, com és la vall d'Almellutx, el Gorg Blau i el Puig Major. Seguint endavant, vorera, vorera de s'quia arribarem a una paret que va de N. a S. A la dreta veurem un caminai empedregat que seguirem en direcció S. En essr a dalt del Coll des Coloms, a la dreta veurem una fita i aquí comença el camí que va per dins un alzinar al puig dels Tossals. Aquest caminai està molt esborrat, per tant, hem de parar molt d'esment en no perdre'ns. Així anirem sempre en direcció O. i per la clarícia a l'enfront, a dalt de tot veurem un penyal en forma de queixal, ens anam dret a ell, tombant un poc cap a l'esquerra i així no hi ha por de perdre's. En esser dalt del caminai haurem sortit de dins un bosc d'alzines que és per allà on s'enfila aquest caminai.

Aquí val la pena fer una aturada i contemplar el paisatge: veure les cases de neu que tenim davant nosaltres; després, en direcció S. veurem el cim dels Tossals, seguirem cap a ell guiats per unes fites, ja que des de les cases de sa neu no hi ha caminai, el camí de tornada serà el mateix.

Horari aproximat: 4 h.

JORDI CLOQUELL

Aquest mes presentam el grup d'excursionistes de Pòrtol. Si vos agraden aquestes aventures vos hi podeu apuntar.

Per què No en la nostra llengua?

La portada

La fotografia de Bonifaci Molada està feta a Ca'n Corro, de Sa Cabaneta, concretament al carrer Jaume I nº 49.

Detall d'una canal. Marès i teules. Durant tot l'any recull l'aigua, pluja a pluja, gota a gota.

AYUNTAMIENTO DE MARRATXI
BALEARES

Com. auto Marratxi
BALEARES
REGISTRO DE SALIDA
Fecha: 29-10-87
Nº: 3820

Secre. 1º Sr. _____
 Ngdo. Govern. _____
 Núm. _____
 Referencia CR.- _____

Cúpleme remitir a Ud. _____, el adjunto certificado del acuerdo adoptado por la Comisión de Gobierno, en sesión celebrada el 8-10-1987, por el que se acuerda proceder a la adquisición de cien ejemplares de cada _____

Lo que me honro en poner en conocimiento de Ud. _____, a los efectos correspondientes.

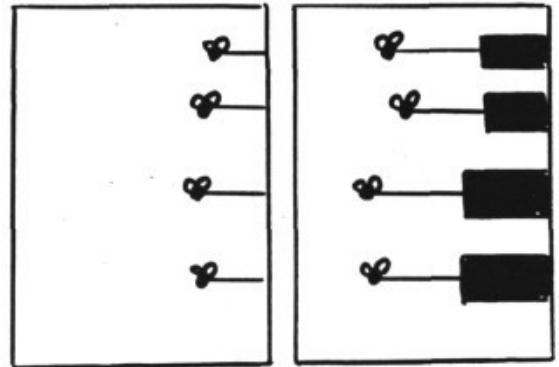
Quede a Ud. _____ muchos años.

Marratxi, 27 de Octubre de 1987
 EL ALCALDE _____

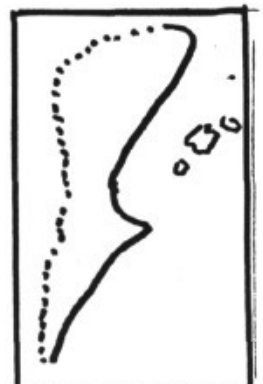
Sr. _____

barruda

La mosca

Aquest document és molt recent, però esperam que sigui dels darrers que no està tal com toca. Suposam que l'actual predisposició de l'Ajuntament vers la normalització lingüística donarà els seus fruits i no ens trobarem amb aquests casos.

RAMON TURMEDA

CATÀLEG D'EDIFICIS I ELEMENTS ARQUITECTÒNICS PROTEGITS DE MARRATXI

En aquest número començam la publicació del Catàleg d'edificis i elements arquitectònics protegits de Marrat format pels arquitectes A.Sbert i P.Simon que vos anirem oferint, cedit per l'Ajuntament, durant una sèrie de mesos per tal de donar-vos a conèixer els valors arquitectònics que tenim pel nostre municipi i aquelles coses que són dignes de respecte i conservació com herència cultural.

Aquest catàleg és un document complementari de les determinacions de les normes subsidiàries de Marratxi. Conté una documentació escrita, una documentació gràfica i unes fitxes individuals normatives.

La documentació escrita consta de: una memòria justificativa, la definició de les diferents categories de protecció i un llistat dels edificis i elements arquitectònics catalogats.

La documentació gràfica està formada pels plànols 1:5.000 del terme de Marratxi de localització dels edificis i elements arquitectònics inclosos al catàleg.

Les fitxes individuals normatives contenen les dades de descripció, de localització i de normativa individualitzades per a cada edifici o element arquitectònic comprès dins les proteccions A i B.

El projecte inicial d'aquest catàleg fou aprovat provisionalment pel Ple de l'Ajuntament de dia 7 de maig d'enguany.

MEMORIA JUSTIFICATIVA

1.1 - OBJECTE DEL CATALEG

Dins el terme municipal de Marratxi existeixen edificacions, grups d'edificacions o elements arquitectònics que, per la seva singularitat estètica, històrica o tipològica o pel seu valor ambiental, mereixen una consideració i protecció especial per part del planejament. El present catàleg és un document complementari de les determinacions de les NN.SS. de Marratxi i té per objecte el d'assenyalar aquests edificis i elements arquitectònics i establir-ne les normes específiques per a llur protecció.

1.2- CRITERIS DE SELECCIO DEL PATRIMONI PER A LA SEVA INCLUSIO AL CATALEG

1) Criteri de singularitat històrica, estètica o tipològica.

Per raó d'aquest criteri s'han inclòs al catàleg els edificis o elements arquitectònics qualificables de singulars, és a dir, els que destaquen sobre els demés en els seus valors històrics, estètics o tipològics. Aquests edificis o elements reben la protecció A si mereixen una conservació integral o estricta i la protecció B en els demés casos.

2) Criteri de valor ambiental.

La repetició tipològica i la utilització reiterada de determinats materials constructius en molts d'edificis o elements arquitectònics, fa que aquests, sense tenir un valor de singularitat històrica, estètica o

tipològica, tenguin un interès general pel seu valor ambiental, de manera que la seva desaparició o transformació hauria de repercutir notablement en l'empobriment de l'entorn urbà o rural a on estan ubicats. Aquests edificis o elements reben la protecció C.

1.3- CRITERIS DE DEFINICIO DE LES CATEGORIES DE PROTECCIO

Les tres categories de protecció establertes A, B i C vénen directament relacionades amb els criteris amb què s'han seleccionat els elements catalogats.

Del criteri de selecció per la singularitat històrica, estètica o tipològica de l'edifici o element catalogat es deriva bàsicament la protecció integral A, protecció tant d'exteriors com d'interiors. La protecció B o protecció d'exteriors, aplicada també a aquests casos, és conseqüència de la voluntat de minvar la càrrega normativitzadora de la protecció A sobre aquells edificis o elements arquitectònics singulars en els quals una protecció estricta dels exteriors assegura ja una conservació global suficient i en particular una conservació tipològica adequada.

D'igual manera, el criteri de valor ambiental ha donat lloc a la protecció C o protecció ambiental. Aquesta pretén bàsicament preservar uns edificis no singulars que responen a unes tipologies i a uns materials repetitius, tot evitant la seva desfiguració, encara que es doni un ample marge de llibertat en les possibles intervencions. La major part dels edificis que reben aquesta protecció són de caràcter urbà, ja que és en les agrupacions urbanes allà on més es posen de manifest les repeticions tipològiques i les utilitzacions reiterades de materials constructius que donen lloc a la certa homogeneïtat que personifica, i per tant valoritza, l'entorn urbà.

1.4- PATRIMONI CATALOGAT

El present catàleg inclou:

1) Jaciments arqueològics, coves prehistòriques i monuments talaiòtics.

Entre d'altres, es recullen tots els monuments del terme de Marratxí relacionats per J. Mascaró Pasarius a l'inventari de "Monumentos prehistóricos y protohistóricos de la isla de Mallorca" editat pel M.E.C. l'any 1967. Cal recordar que aquest patrimoni, a més de rebre la preservació derivada del present catàleg, rep la protecció atorgada pel decret 2563/1966 de 10 de setembre i per l'ordre ministerial de 31 de març de 1967.

2) Edificis i elements arquitectònics exteriors als nuclis urbans.

Es recullen cases de possessió, cases de pagès, i altres construccions relacionades amb l'explotació agrícola com molins, sínies etc.

3) Edificis i elements arquitectònics de caràcter urbà.

Es recullen els edificis o elements arquitectònics singulars i, a més, tots aquells altres (gran part dels urbans catalogats) que confereixen un valor ambiental a l'entorn on s'ubiquen.

CATEGORIES DE PROTECCIO DELS EDIFICIS I ELEMENTS ARQUITECTONICS CATALOGATS

S'estableixen tres categories o tipus de protecció: A, B i C.

Cada un dels elements o edificis catalogats són afectats, de manera parcial o global, per una o més categories.

Cada categoria de protecció comprèn unes determinacions generals que hauran d'esser servades en les intervencions sobre els elements o edificis que en siguin afectats.

Els elements o edificis qualificats de protecció A i B, són, a més, objecte d'unes fitxes individuals normatives que contenen unes altres determinacions particularitzades.

2.1- CATEGORIA A: PROTECCIO INTEGRAL

Són afectats per aquesta protecció els elements i edificis que, per la seva singularitat històrica o arquitectònica, requereixen una conservació integral. La protecció afectarà tant a l'exterior com a l'interior de l'edifici o element catalogat.

Són admeses només obres de conservació, consolidació, restauració, supressió d'afegits sobre l'element o tipologia original i, en el seu cas, obres derivades d'una investigació arqueològica.

Extraordinàriament, també es podran admetre, en el seu cas, obres de condicionament interior per tal de millorar l'habitabilitat o l'ús destinat, sempre que no s'afectin ni desvirtuin els elements bàsics que defineixen la tipologia ni cap element singular.

En tot cas, es respectaran les determinacions particularitzades de les fitxes normatives individuals.

2.2- CATEGORIA B: PROTECCIO D'EXTERIORS

Són afectats per aquesta protecció els edificis o elements que requereixen una estricta conservació, total o parcial, de les façanes exteriors, donat el seu valor arquitectònic i ambiental.

Quan la protecció B afecti a tot l'edifici, s'haurà de conservar estrictament la volumetria de l'edifici, els seus materials exteriors i tots aquells elements configuradors de les façanes (portals, finestres, volades, porxadades etc.), sempre que no siguin manifestats afegits a la tipologia original de l'edifici.

La protecció B es podrà referir també només a elements concrets (arcs, porxadades etc.) de l'exterior dels edificis.

Sobre els elements o exteriors d'edificis inclosos en aquesta protecció s'admetran només obres de conservació, consolidació, restauració i supressió d'afegits.

En tot cas, es respectaran les determinacions particularitzades de les fitxes normatives individuals.

2.3- CATEGORIA C: PROTECCIO AMBIENTAL

Són afectats per aquesta protecció els edificis que, sense tenir un extraordinari valor històric o arquitectònic, mereixen esser preservats pel seu valor tipològic i ambiental.

Es permetran totes les obres admeses per les ordenances sempre que es mantinguin els murs exteriors existents (que no siguin afegits a la tipologia original) i la tipologia de cobertes existent (un o més aiguavessos).

No s'admetran voladissos tancats, però sí balcons amb arrambador no massís, porxadades obertes, porxos volats sobre el portal exterior, o pèrgoles metàl·liques adossades.

Les ampliacions de façanes o augments d'altura que es realitzin s'hauran d'executar amb els mateixos acabats dels murs originals, de tal manera que el tractament exterior de cada façana resultant sigui homogeni.

En el cas d'obres de construcció d'annexos o afegits permesos per les ordenances, els acabats exteriors de les façanes i mitgeres vistes serà amb els següents materials:

- Preferentment de pedra o de referits de color càlid, en la gamma dels ocres terrosos.
- També s'admetran referits de color blanc.
- Es prohibeixen les pintures exteriors.
- Es permetran les franges que remarquin els buits de façana (finestres i portals) o les cantoneres del cos construït, així com també els sòcols fins a 70 cm. d'altura. Els colors i els materials admesos per a aquestes franges eren lliures.

(Continuarà)

Precisament Aquest Mes ...

(Viatge cronològic
per la història de Marratxí
a través de les actes municipals)

Fa 150 anys (novembre del 1837)

L'arrendador de les possessions Son Verí i Son Sales nou, propies de Dª Bàrbara Salas, es resisteix al pagament de la contribució extraordinària de guerra i al de la de fruits civils manifestant que tenia embargada l'arma per ordre del Sr. Intendent.

En fa 75 (novembre del 1912)

S'ha d'avisar al contractista de les aigües perquè en vuit dies pagui el que deu per aquell concepte; en cas contrari l'Ajuntament donarà el contracte per acabat per manca de compliment i per tal motiu no tindrà dret a recollir el dipòsit.

S'ha sabut que Jaume Mairata "Cerol" ha fet un clot en el camí anomenat de Son Seguí, duent-se'n les pedres. Li ordenen que el torni tapar i deixi el camí tal com estava; en cas contrari li exigiran les responsabilitats corresponents.

Per tal d'anivellar el pressupost per l'any 1913 ha estat precis consignar la quantitat de 5.322'60 ptes en concepte d'arbitris extraordinaris. S'ha de posar a reclamació pública abans de la definitiva aprovació.

Es dona per rebuda definitivament l'obra del pont del Torrent de Coanegra. Es torna el dipòsit a Jaume Planisi Serra, contractista.

En fa 50 (novembre del 1937)

Joan Juan Frau es compromet a col·locar la voravia del carrer Olesa, de Sa Cabaneta al preu d'una pesseta i quaranta cèntims el metre lineal. L'hi accepten.

S'ha de subhastar el ramat d'ovelles que hi ha en el corral comú per no haver-se presentat ningú a reclamar-les.

Han de comprar un abric al cavall de l'Ajuntament per resguardar-lo de les pluges.

Dolors Gual de Torrella, propietària de Son Verí, ha regalat mitja quarterada de terra, situada devora l'eixampla de Sa Cabaneta, a cada un dels soldats d'aquell nucli, de Marratxinet i alguns de Pòrtol que es troben en el front de combat, en número de nou. L'Ajuntament fa constar en acta la seva satisfacció.

Acorden posar un llum en la sala central del cementiri.

S'ha de fer un escut gros de la Falange per posar a la façana de la casa consistorial.

S'ha d'arreglar el camí de Son Nebot, que va des del pont de devora Ca'n Bronquet fins a Sa Fita.

Es parla de la conveniència de llogar un local per escorxador municipal provisional en Es Pont d'Inca fins que no estigui construït el que està projectat.

La Jefatura d'Obres Públiques denega l'autorització sol·licitada per l'Ajuntament per utilitzar les cunetes de la carretera Palma-Es Port d'Alcúdia per conduir les aigües des del torrent de Coanegra fins al Pont d'Inca i Es Pla de na Tesa.

En fa 25 (novembre del 1962)

S'aprova el projecte d'instal·lació d'una estació transformadora, línia d'alta tensió i xarxa de baixa tensió per Marratxinet per un total de 210.313'92 ptes.

S'aprova el projecte i pressupost tècnic de captació i subministre d'aigua potable en el nucli d'Es Pont d'Inca, redactat per l'enginyer Felicià Fuster Jaume per un total de 1.16.365'93 ptes.

Es nomena Tomàs Diaz Guirao com peó caminer de l'Ajuntament, en propietat.

S'ha de convocar concurs per cubrir una altra plaça de caminer.

A l'escola de nines d'Es Pla de na Tesa va caure un cel-ras a conseqüència de les pluges.

Es concedeix llicència municipal per al traspàs de la barberia del cafè "Ca's Ferrer" de Josep Frontera Vidal a Domingo Moyà Coll.

PER
UN
FINESTRÓ...

Joan Parets i Serra, col·laborador musical. El mes passat li va envellar cap el Perú, on treballarà apostòlicament per espai de tres anys. Li desitjam que torni tan sà com partí. Sort, Joan.

Xim d'Aixa, Poeta i Amic, amb setanta cavallons i ferro damunt les espatlles. Aquests dies passats no ha estat massa fi i l'han hagut d'internar a una clínica. Des d'aquí li desitjam un ràpid i total restabliment. Endavant, Mestre!!

Les noves mestresses del "Costa i Llobera". D'esquerra a dreta: Margalida Canyelles Marcé, de vint-i-quatre anys, amb quatre d'experiència pedagògica a Alcúdia i Petra; Maria Pons Morell, també de vint-i-quatre anys. El curs passat es dedicà al Graduat Escolar; Mª Jesús García Guarido, nascuda a Zamora (Espanya) fa vint-i-nou anys. Es el seu primer any com a titular d'una classe; fins ara s'havia dedicat a fer substitucions. Benvigudes les cares noves, agradoses i rialleres.

El grup dels petits

Maria Teresa Moyà, 17 anys. Se'n cuida del grup de petits (3 a 10 anys) i del de majors de l'escola de ball de bot de Pòrtol. Es d'Es Pla de na Tesa on balla amb el grup "Aires des Pla de Marratxí".

Una part dels mitjancers

Margalida Juan, de Ca'n Meta, 17 anys dels quals en fa nou que balla amb els "Aires des Pla de Marratxí" i li serveixen per ara poder ensenyar a un grup de l'escola de ball de Pòrtol.

Una part dels grans. Tots volen ballar de bot.

Viatge

LA VALL DE SANT VICENÇ

Es més difícil exposar breument l'extraordinària sensació d'encantament que me provoca el fet de visitar la Vall de Sant Vicenç que garantir la sorprenent jornada que heu d'experimentar a l'hora de dedicar un viatge a aquestes contrades, situades geogràficament entre la Vila de Pollença i la Península de Formentor.

Un dels motius pels quals podem elegir aquest lloc, per sortir de la monòtona rutina de cada dia, pot ésser el d'anar a la Cala, arrecerada per la Punta de les Coves Blanques i la de la Tronota, la Serra de Sa Font i la del Cavall Bernat, on ens podem banyar a la petita platja que, malgrat l'aglomeració de visitants durant els mesos d'estiu, gaudeix d'una neteja exemplar.

Però, és clar, hi ha altres motius, no manco seductors, que fan el viatge molt interessant. Des de l'aventura que suposa contemplar l'atractiu paisatge d'aquests indrets, recorrent els voltants, on predominen els desnivells de la pedra calcària, suaument matisats per la verdor del càrritx i el garballó; fins a perseguir el descobriment de l'encís que causen els testimonis de la cultura mil·lenària dels primers pobladors de l'illa amb les coves d'enterrament i d'habitatge. Podem, també, aprofitar per passejar entre l'espessor dels pins centenaris i de les alzines plenes de llegendes dels patriarques, druides i foners dels poblats prehistòrics de la Vall.

Miquel Bota Totxo, pollencí il·lustre i coneixedor de la grandesa d'aquests indrets ens revela la saviesa que encara perdura a les contrades, advertint-nos, en "Llegendes i Tradicions", :

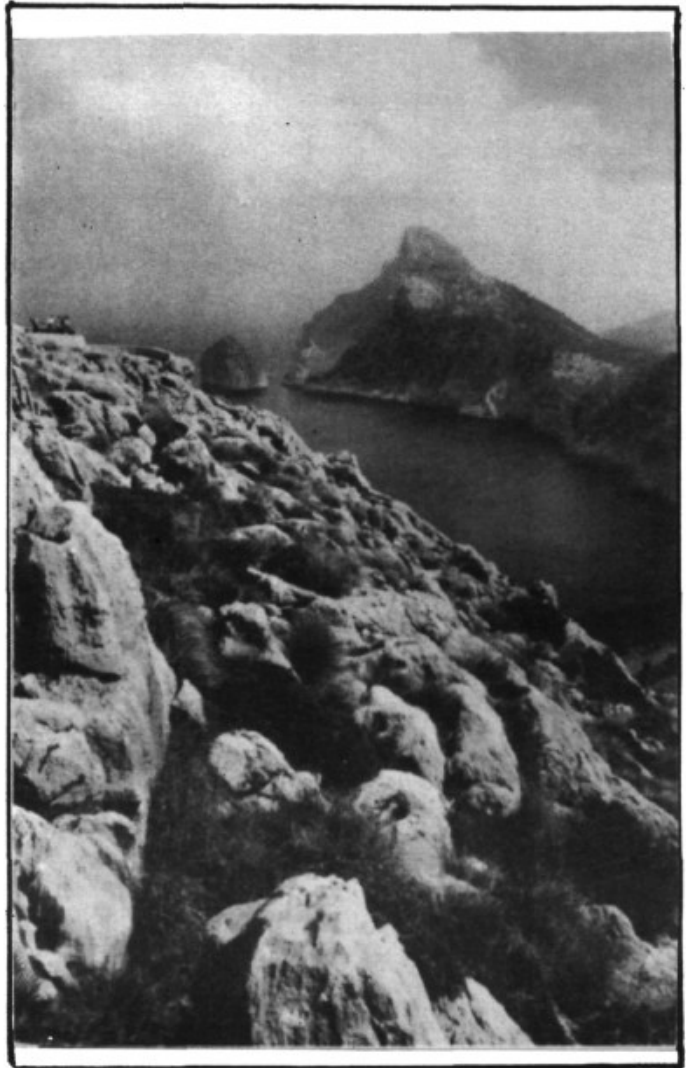
"El misteri de la fosca del temps i de la salut també, sempre ha estat una profunda preocupació de l'home. La prehistòria endinsa les arrels en el ventre dels mil·lenis ja llunyans. La Cala de Sant Vicenç en dona testimoniatge contunent amb la conservació de les coves funeràries o d'enterrament, excavades per la mà de l'home en la mateixa roca 1.500 anys abans de Crist."

També ens diu:

"Aquesta és la costa que han pintat artistes de tot el món i entre ells, els genials Joaquim Mir i Santiago Rusiñol i el valencià Joaquim Sorolla."

El monument que es dreça en memòria del pintor Llorenç Cerdà i Bisbal (1862-1955) és la prova testimonial de la inspiració artística que se troba en aquesta zona.

Abans de concloure aquestes línies anem a situar-nos, sense oblidar en cap moment l'exposat. Anant per la carretera que baixa d'Escorca en direcció al Moll, una vegada hem deixat a rere les possessions de Padruella, Ariant, Son March, Ternelles, S'Horta, Cuxac i la Vila de Pollença, a l'altura del Km.55

ens trobam amb la desviació que ens conduirà al nostre objectiu: la Vall de Sant Vicenç i la seva Cala. Es a partir d'aquí que comença l'espectacle i tenim el goig d'admirar el paisatge rural, assentat en les contrades des de fa segles, Ca'n Botana, Ca'n Martorell i altres. Prats, garrovers, alzines, ullastres i figuerals, amb les muntanyes de fons ens donen la benvinguda amb tot el seu esplendor. Mentrestant, les guardes d'ovelles pasturen i qualche poltre es deixa veure rere les parets seques que els separen de la carretera recentment arreglada, sense immutarse per la nostra presència mentres ens dirigim cap als impressionants xalets que trobam just entrant a la urbanització. Aquests, arquitectònicament pulcres i decorats amb bells jardins, contrasten amb l'abús del ciment i l'asfalt dels edificis i els carrers que, acaramullats un damunt l'altre amenacen greument el pitjor paisatge. Sols el Cavall Bernat sembla invulnerable, però qui sap si la seva majestuositat podrà impedir que aquesta febre destructiva, del ciment i de l'asfalt, continuï. El temps ho dirà.

LLIBRES

"SOUNDS AND MEANINGS"

Joan Mateu Miralles i Santandreu

Joan Miralles, més conegut entre els veïns de Pòrtol com Joan "d'es Cine" és llicenciat en Filosofia i Lletres i actualment imparteix classes d'E.G.B, B.U.P. i C.O.U.

En Joan sempre ha estat un jove molt preocupat per la docència, en el sentit de la projecció i la investigació, per a la seva aplicació a l'escola a curt termini; i fruit d'aquest esforç ha estat el seu primer treball en forma de llibre: "Sounds and Meanings" que en català vol dir: "Sons i significats". Per a que en Joan ens parli una mica del que és el llibre, què pretén i cap on va dirigit aquest "manual pedagògic", i asseguts a la terrassa de ca seva amb una tassa de cafè damunt la taula, començam:

-Com surt, Joan, la idea de fer un llibre com aquest?

-La idea de fer un llibre em va venir d'una manera molt curiosa: uns amics meus anglesos que volien aprendre castellà es varen trobar amb una col·lecció de paraules que, per ells, eren molt males de distingir: "nuevo", "huevo", "nueve", "nieve"... solien embullar-se dient a vegades: "hay huevo en la montaña", i altres frases semblants.

Els estudiants d'anglès es troben, entre d'altres, amb aquest mateix problema però, augmentat cent vegades perquè en anglès la quantitat de mots monosil·làbics és molt superior a la del castellà.

Per la meua part havia estat recopilant durant bastants d'anys, a l'escola de Manacor, totes aquestes dificultats a mesura que anaven sortint dins la classe. M'animaren un dia per ordenar-ho tot per a la seva publicació i així ho vaig fer.

-Conta'ns, en línies generals, el nucli pedagògic d'aquest treball.

-"Sounds and Meanings" és una sistematització de les principals dificultats fonètiques, gràfiques o de significació de l'anglès, presentades en forma d'imatges. La qual cosa fa que el seu contingut pugui ésser assimilat d'una forma clara i senzilla.

Per a mi té molta d'importància ajudar l'estudiant a tenir les coses ben clares, perquè així es fa créixer la seva il·lusió per l'estudi.

-Cap a o va dirigit i a qui va destinat?

-Aquest llibre va dirigit a tots aquells que donen les primeres passes d'anglès, que és precisament quan necessiten ajut per clarificar totes les dificultats que els cauen de cop damunt en una primera etapa d'estudi -a nivell d'escola equivaldria a la segona etapa d'EGB-.

I per altra banda com a mètode de consulta pels companys que es dediquen a l'ensenyament i es troben a diari amb el problema d'haver de donar llum a totes aquestes qüestions que surten a l'escola.

-Què esperes, Joan, d'aquest llibre?

-Jo pens que tothom és conscient de la importància de l'idioma anglès avui en dia (en el món del comerç, la ciència, la investigació).

En el nostre cas concret, podent dominar la llengua anglesa, ens podríem comunicar amb més de sis-cents milions de persones (tres-cents milions d'anglo-parlants i tres-cents de castellano-par-

lant) això es diu molt aviat; però és molta gent, no és veritat?

El que passa moltes de vegades és que hi ha una certa por a invertir l'estudi d'aquesta llengua i quan s'hi és dedins les dificultats que apareixen en els primers moments poden fer que l'estudiant abandoni.

Jo esper d'aquest llibre que permeti a qualsevol interessat agafar l'estudi amb il·lusió, interès i coratge; perquè el que està molt clar és que no hi ha ningú que sigui "un tutup" per aprendre anglès. Tot és qüestió de voluntat i ganes de fer feina.

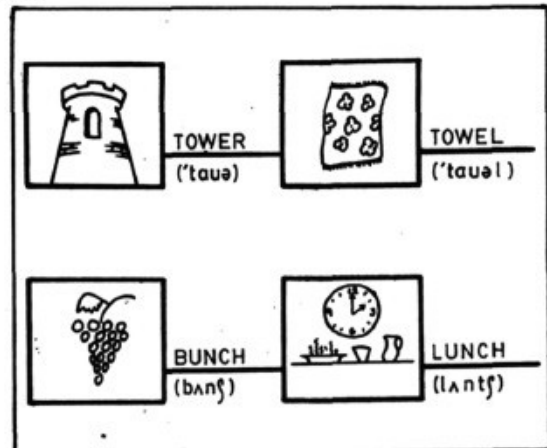
-Per acabar, Joan, ens podries donar l'opinió que tens de l'ensenyament actual?

Aquesta pregunta, Toniet, té molta d'espina.

Jo pens que el nostre sistema educatiu necessita canvis importants. Actualment no veig una adequada connexió entre l'EGB i el Batxillerat i entre el COU i la seva funció com a curs preparatori per a la Universitat.

Per altra banda els programes podrien ésser retocats quant a la part de continguts i enfocar-ho per desenvolupar amb més força les destreses o habilitats i la imaginació dels alumnes.

Podríem parlar d'aquest tema molt de temps però el cert és que els professors en som conscients. Tenim dins les nostres mans la possibilitat d'ajudar els qui, essent ara nins, seran demà homes de profit.

En els mitjans de comunicació, com la ràdio o la TV, el factor temps és un problema molt important. En la premsa escrita, el problema és l'espai. L'entrevista s'acaba aquí, però estau segurs que d'aquest tema en parlarem més de quatre hores...

Joan: èxit per al teu llibre; per a tu, molta sort!

Gràcies per tot.

ANTONI CANYELLES I OLIVER

TERRITORI

ON ARRIBAREM ?

Per una vegada un bon dia em vaig sentir content de veres. Però tot em durà molt poc, així que vaig decidir que aquell content estigués entre cometes, així: "content".

El motiu era que vaig saber que el Parlament havia decidit protegir Sa Canova i S'Estany d'es Peix. I tal com vaig posar el "content", entre cometes, hi vaig posar també aquest protegir, així "protegir". I ho vaig decidir perquè sempre en poden passar de grosses. Pot passar que qualche projecte sigui declarat d'interès turístic, per exemple, o que hi hagi un misteriós incendi en ple mes de novembre o... Però val més quelcom que res.

Per desgràcia nostra, la ja famosíssima balearització segueix la seva marxa destructora arreu de les costes mallorquines. Equivocats estan els qui pensen que allò és història passada. Més bé caldria dir que té una salut excel·lent i que es troba més activa que mai. I qui no ho cregui, que surti a fer una volteta... Ara que, vist el panorama, em cal rectificar una cosa que he dit l'fnies amunt. Perquè, jo no només es destrueix la costa...

M'explicaré. Una empresa madrilenya (és a dir, de Madrid, ciutat d'una Península anomenada Ibèrica) va proposar a l'ajuntament del sense oxigen municipi de Calvià la construcció d'un... port esportiu enmig de la mar!!! I és que no sé on arribarem. Segons sembla no ens ha bastat destruir indiscriminadament la nostra costa perquè ara anem a fer malbé la mar que ens rodeja pels quatre punts cardinals. La balearització s'ha tirat de cap a la mar. Ja no és notícia, no té atractiu destrossar la costa, ara el que està de moda, lo nou, l'originalitat màxima està en la mar.

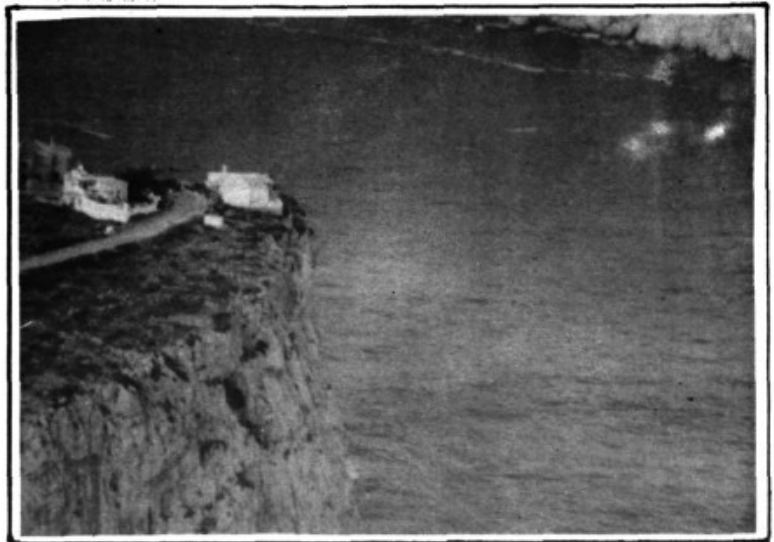
Tothom amb dos dits de cervell veu la necessitat de protegir de veres els pocs centímetres de costa que ens queden sense destruir. Però ningú ha pensat mai en unes lleis per protegir la mar i la seva fauna perquè fins ara no havia aparegut cap epidèmia químera humana que li pogués fer malbé. Doncs ara ja en tenim una.

"Proposta de llei per protegir el bocf d'aigua de mar Mediterrània que hi ha en front de les costes de..."

Per riure. O per plorar? No ho sé. Serem capaçs de permetre que es faci amb la mar el que s'ha fet amb la nostra costa? No és hora de fer d'un pic per sempre una legislació que ens deixi dormir tranquils, i que protegeixi de veres la nostra costa, interior, i la mar?

Pens que sí, perquè si bé bona part de la costa ha passat del verd dels arbres i l'ocre de les roques al gris oiós del ciment, encara ens queda qualche petit raconet, i la mar, encara ara, segueix essent blava.

GABRIEL ANGEL VICH I MARTORELL

Cada dijous, un nou títol de veada a quiconc i llibreria

editorial TITOLL

És bàsica per la nostra cultura.

És la Biblioteca Bàsica de Mallorca que ara l'ofereix el Consell Insular. Són 25 obres que posen a l'abast de tothom el més representatiu de la literatura i cultura fetes a Mallorca.

Una col·lecció única i molt econòmica que no pot mancar a ca seva.

Ramon Llull, "Llibre d'Amic e Amat"; Gabriel Mauri,

"Aiguafors"; Miquel Costa i Llobera, "Tradicions i Fanzasies" i molts més autors mallorquins componen amb les seves obres més representatives aquesta Biblioteca tan essencial per conèixer la nostra cultura, les nostres arrels i tradicions. Una Biblioteca que per la nostra cultura, és bàsica.

BIBLIOTECA
Bàsica
DE MALLORCA

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

QUE ES LA MEDICINA PSICOSOMATICA? (i 2)

El nin que és duit repetidament a la consulta del metge perquè ara té angines, després li fa mal el cap, altra vegada li fa mal el ventre, per tornar a les angines... quasi sense solució de continuïtat, pot desconcertar el metge i aquest respondre canviant-li la prescripció segons el símptoma de què es tracti. Si en lloc d'això, un moment donat, s'avalua el grau d'angoixa o ansietat que pateix l'infant enfront dels pares, germans o escola, per exemple, es pot descobrir que els símptomes van associats amb l'angoixa o patiment del nin en relació a un determinat professor. Les vacances de Pasqua i les de l'estiu especialment, en tot cas, confirmen el "diagnòstic" psicossomàtic. El canvi d'actitud del professor, l'inici d'un nou curs amb un professor més afectuós pot ser definitiu. Els infants són grans somatitzadors. Els seus cossets reflexen des de ben prest l'alegria o les tensions que els envolten. Imaginem ara el que sol succeir amb l'abordatge clàssic d'aquests símptomes: polimediació, consultes innecessàries als especialistes, proves de laboratori, inclús qualche intervenció quirúrgica, per tot seguir igual.

No sempre és tan fàcil. Quasi mai és fàcil. Es precisa temps i paciència per part del metge i del pacient, així com una mútua compenetració; simpatia o com volguem anomenar a fer agradable i afectuosa la relació amb una altra persona bàsicament igual a un mateix.

La visió psicossomàtica de la salut i la malaltia intenta donar un sentit o significat al símptoma o símptomes, integrant-los en l'ésser humà que els pateix, estudiant a més del malestar que expressa, la seva relació amb l'entorn social, familiar, experiències estressants prèvies, la seva vida afectiva i sexual, laboral, en definitiva, les seves frustracions, pors i esperances que donen o neguen el sentit de la seva vida en particular.

El tractament sempre serà individualitzat, no pot ser d'altra manera. Per ventura prendrà els comprimits durant la fase activa de la seva llaga de ventre, però a més anirà afrontant, descobrint les fonts profundes del seu malestar (que en definitiva són la seva autèntica malaltia en molts de casos; la llaga, la colitis o el mal de cap són conseqüència, no causa) amb la possibilitat d'anar rectificat els errors vitals que es troben en la base del seu sofriment. És impossible curar el símptoma veritablement sense curar l'ésser humà que d'una manera o l'altra l'està alimentant.

Així idò, no existeixen malalties psicossomàtiques i altres que no ho són. Viure, el fet d'existir aquí i ara suposa que aquesta vida i la nostra manera de manejar-la (pensaments, sensacions, emocions, sentiments) actuen modificant en un sentit o l'altre sobre totes i cada una de les cèl·lules del nostre organisme. El pacient comenta "em" fa mal l'estómac, ell mateix sense adonar-se'n s'implica en el procés del seu malestar, i certament és així, sempre.

Sens dubte que la concepció psicossomàtica de la salut té interesos oposats, és inevitable, especialment amb aquells que "utilitzen" l'home per als seus propis fins (siguin econòmics o polítics); de no ser així seria senyal que la psicossomàtica en qüestió s'estaria alimentant a la vegada dels elements que intenta combatre i que són la dependència, la por i la ignorància (bàsicament de si mateix, de vegades també de "l'altre").

Per acabar vull tornar al que deia el mes passat. La Medicina Psicossomàtica, que no és patrimoni exclusiu dels metges, en últim extrem sols té veritable sentit quan es transforma en prevenció, que és sinònim d'educació dels afectes, educació emocional de l'infant. A l'escola hauria de concretar-se en una assignatura de salut, dinàmica, pràctica, sense altra avaluació que el grau de satisfacció de l'infant.

Sols si ajudam o cream els fonaments (eines) perquè els nostres infants siguin nins nous per ésser demà homes nous, que coneguin vivencialment el seu món interior i totes les seves potencialitats inherents. Sols si, en el moment precís, ens sabem retirar per deixar-los pas en la mesura que ells maduren, perquè siguin sans, lliures del tot, creadors, únics i veritablement capaços de donar i rebre afecte, capaços d'estimar en definitiva. Sols d'aquesta manera les seves vides podran tenir veritable sentit, faran que el seu món sigui un poc millor i, per ventura, a la llarga, descobrirem que els esforços que feim de cara al seu creixement i felicitat està donant sentit, també, a les nostres pròpies vides.

MELCION PUIGSERVER

Secció de Medicina Psicossomàtica
Acadèmia de Ciències Mèdiques

**Boires
ENTINTADES**

7 DE NOVEMBRE

Probablement dia 7 de novembre, dissabte, Sant Ernest, ens passarà desapercebut. Serà un dia més en el calendari. Ni la ràdio, ni la televisió, ni els diaris ens informaran que tal dia com aqueix els nacionalistes de la Catalunya del Nord celebren la seva Diada Nacional.

Dia 7 de Novembre del 1659, durant el regnat de Felip IV d'Espanya (III de la Corona d'Aragó) es signà el Tractat dels Pirineus entre la monarquia francesa i l'espanyola, mitjançant el qual el rei espanyol cedia una part de Catalunya a França, concretament la formada pels territoris del Vallespir, el Conflent, el Capcir, el Rosselló i part de la Cerdanya. D'aquesta manera el cardenal Mazarino, primer ministre de Louis XIII de França, aconseguia el seu objectiu geo-polític de fer avançar la frontera sud cap als Pirineus, a canvi d'acabar amb una guerra que debilitava progressivament la ja decadent monarquia espanyola dels Habsburg.

D'aquell any ençà els comtats catalans esmentats entraren a formar part de França i l'assimilació francesa començà ben prest. L'esperit uniformista i centralitzador de la monarquia francesa es notà en aquells territoris i l'arribada de la revolució burgesa no va fer altra cosa que agreujar la despersonalització dels catalans del nord, fins el punt que la llengua, el principal signe d'identitat que tenim, ha estat molt perseguida i abandonada.

L'actual situació de la Catalunya del Nord no és gens optimista. Cert que d'uns anys ençà s'intenta la recuperació de la llengua catalana per part d'algunes entitats culturals, però també és cert que la llengua catalana no té cap entitat jurídica en el territori que els francesos anomenen el "Departament dels Pirineus Orientals". Es a dir, per al secular centralisme francès, el català no existeix, com tampoc no existeix ni l'euskara, ni l'occità, ni el bretó, ni el cors, ni l'alemany, almenys dins el seu territori. Actualment les escoles que havien incorporat al seu pla d'ensenyament l'aprenentatge de la llengua catalana -La Bressola, Arrel- es troben en greus dificultats per manca de subvencions públiques que els permetin la supervivència.

Però encara hi ha més coses. La Catalunya del Nord ha estat un territori oblidat en les planificacions econòmiques franceses, no ha estat un punt geogràfic de desenvolupament industrial i la seva activitat econòmica ha quedat reduïda a seguir essent una zona agrícola, amb una producció poc competitiva, i a un centre turístic. Tot i això la Catalunya del Nord no ofereix perspectives de futur als joves i l'emigració envers altres punts de l'Estat francès és constant, especialment a la regió de París. Curiosament els vells comtats són "repoblats" per parissencs que cerquen una segona residència on poder passar les seves vacances o disfrutar de la seva jubilació.

El nacionalisme és minoritari com a moviment polític i són els grans partits centralistes, d'ambient estatal, aquells que obtenen més vots en les consultes

**ÒPTICA
CIUTAT**

**òptics, optometristes,
lents, de contacte**

Carrer Manacor, 63 - PALMA - Tel. 46 37 77

electorals. A poc a poc, emperò, el reviscolament de la consciència nacional d'aquells catalans és constant, esperonats per l'exemple de la Catalunya situada a l'altra banda de la ratlla fronterera.

Dia 7 de Novembre es commemorarà la Diada Nacional de la Catalunya del Nord. És clar que una bona part dels habitants d'aquell territori ni tan sols se n'adonarà del significat de la data i n'hi haurà que es estiran ben orgullosos d'haver estat integrats a l'Estat francès. De tot hi ha d'haver. Els catalans treuran les senyeres al carrer i recordaran que un dia del 1659 varen ser integrats, sense comptar amb ells, a un altre estat i separats dels seus germans del sud.

RAMON TURMEDA

Música VISTA

per Pere Estelrich i Massutí

I.- 7 de Novembre de 1937. Neix a Pontewynyldd, Gwyneth Jones. Estudià cant i aconseguí, poc a poc, diversos premis: al Royal College of Music de Londres, A l'Academia Chigiana de Siena...

Debutà com a mezzo la temporada 62-63 a l'òpera de Zurich. Posteriorment s'adaptà a la tesitura de soprano.

II.- Gwyneth Jones és considerada avui, als cinquanta anys, una de les primeres veus wagnerianes. La "seva" Walquiria amb Pierre Boulez a Bayreuth l'any del centenari acabà per consagrar-la.

I no només Wagner. També Strauss, Beethoven, Mahler... Jones tan aviat pot ser Brunhilda com Leonora com Salomé, com liederista... En definitiva, Jones és una veugran, del romanticisme alemany.

PERE ESTELRICH I MASSUTI

Embosta de Baleigz

PARRA "FADES"

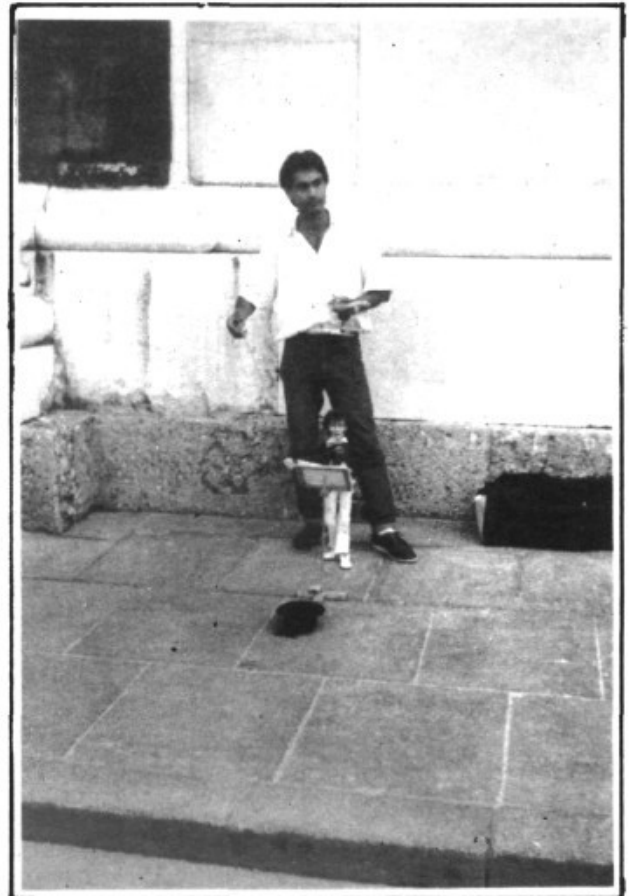
Saber viatjar és saber viure una aventura

Un viatge no es pot improvisar

Quan acaben els viatges tenc la impressió que encara no hem arribat, estam en ruta. Ens falta mànc a la guitarra.

XIM D'AIXA

(foto: un titellaire, a Salzburg)

COLLABORADORS: Guillem Bosch i Roca, Xisco Busquets, Jordi Cloquell, Comissió de glosadors de Pòrtol, Rafel Crespi, Macià Duran i Jordà, Pere Estelrich i Massutí, Miquel A. Font i Villalonga, Marita Lladó i Ribes, Pau Lladó i Oliver, Jaume Miralles, Rosa Miró i Julià, Bonifaci Molada i Pradas, Miquel Mut i Sureda, Joan Pizà i Oliver, Melcion Puigserver i Canyelles, Antoni Roca i Jerez, Vicenç Sastre i Arrom, Cristòfor Triès i Serra, Antoni Vaquer i Ramis, Gabriel A. Vich i Martorell.

CONSELL DE REDACCIÓ: Pere Amengual i Bestard, Miquel Bosch i Auba, Joana Mª Matas i Alomar, Bernat Palou i Creus, Antoni Canyelles i Oliver, Biel Massot i Muntaner.

Imprès als tallers "Apòstol y Civilizador" (Petra)
DL: PM 529/81

S'Escola Vella s/n
07141 Pòrtol

Número 65, novembre del 1987

Aquell Temps.

Tornam al camp d'Es Figueiralet, vers els primers seixanta.

D'esquerra a dreta. Drets: Tià Franco, En Benítez, En Català, ?, En Marí, Miquel Marratxiner, Toni Bono.

Acotats: Marçal Ferrer, Miquel d'Es Forn, Tòfol Sensa, Tomeu Carretet i Isidre de Sa Penya.

Fotografia gentilmente cedida per Isidre Amengual